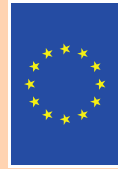

Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet

TEAMS 21.5.2024

Uudistuva ja moninainen
vammainen Uudellamaalla

- Tea Kairi
- Essi Nuotio

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja moninainen vammaistyö Uudellamaalla

Euroopan unionin
osarahjoittama

UUDISTUVA
VAMMAISTYÖ

DIAK

Diakonissa-
laitos

STEP
-KOULUTUS

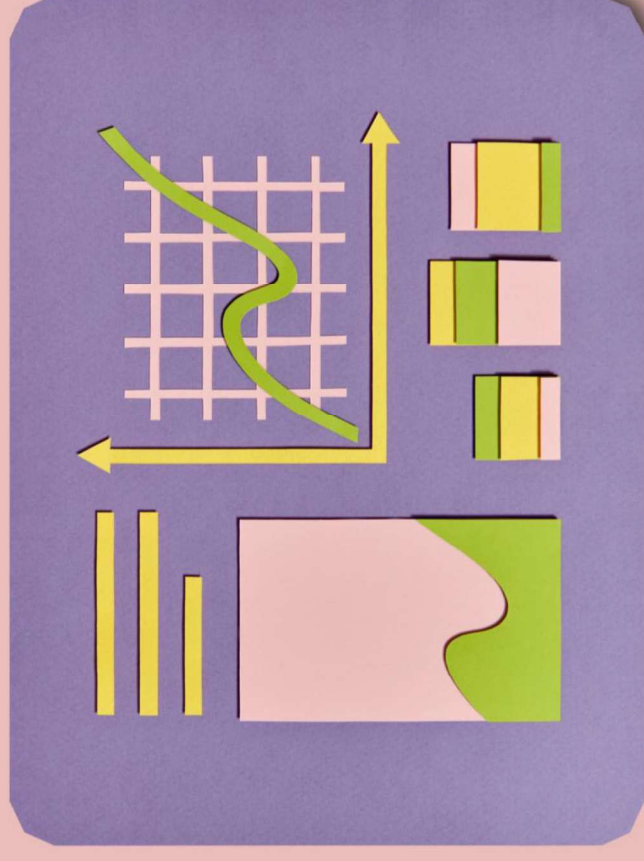
SUOMEN
DIAKONIA-
MINISTRIO

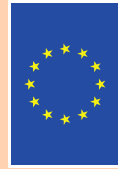
Tukena

Työntekijän oikeudet:

1. Työehtosopimukset
2. Työterveys
3. Lomaoikeus
4. Terveellinen ja turvallinen työympäristö
5. Yksityisyyden suoja

Lähde: esityksessä käytetty kuvapankkikuvia

**Euroopan unionin
osarahoittama**

1. Työehtosopimus

Sopimus työnteon ehdoista

- ↑ Työehtoja ovat esimerkiksi palkka, työaika ja lomat
  - ↑ Työehtosopimuksen tekevät työnantajien ja työntekijöiden järjestöt. Eri aloilla (opettaja, lääkäri, postinjakaja) on eri työehtosopimukset
- > Palkkasi ei voi olla pienempi kuin työehtosopimuksen mukainen palkka. Palkkasi saa kuitenkin olla sitä isompi.

TYÖEHTOSOPIMUS

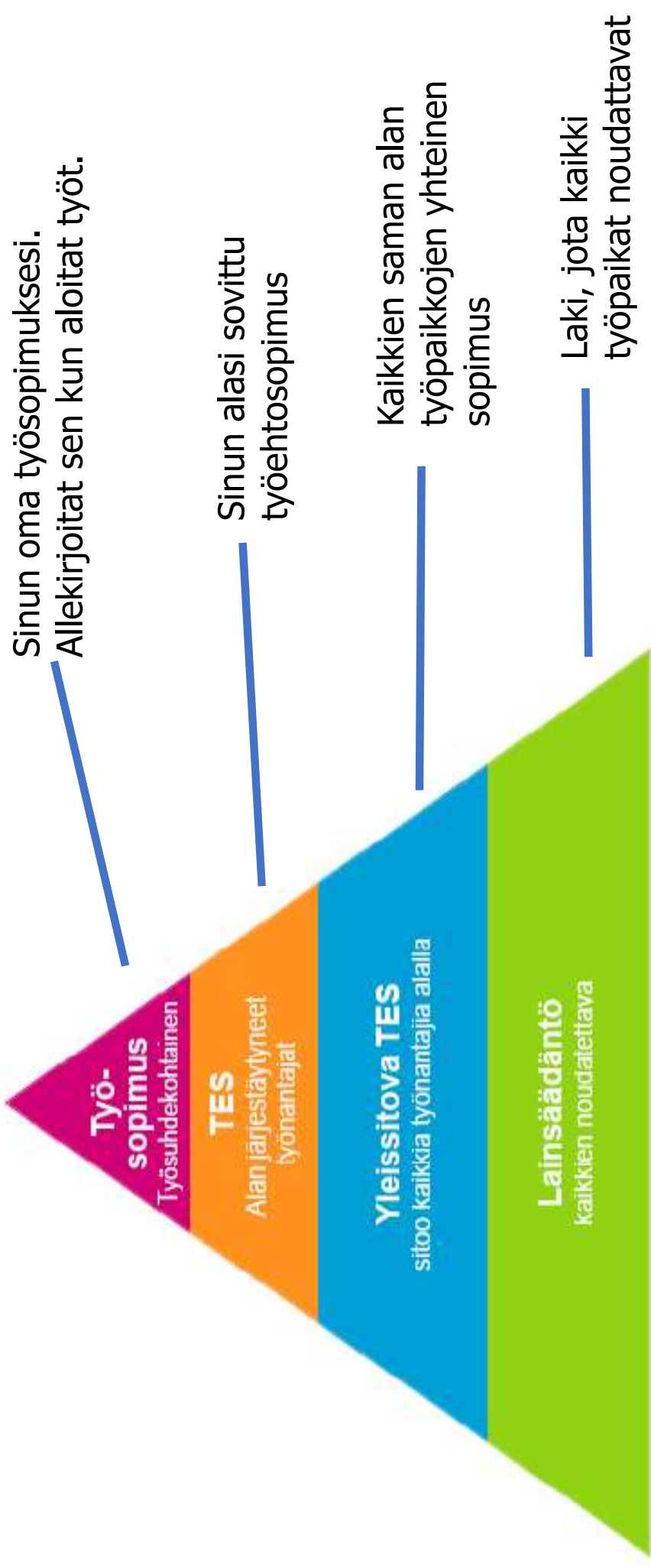
TYÖSOPIMUS

TYÖNTEKIJÄ

Euroopan unionin
osarahoittama

1. Työehtosopimus

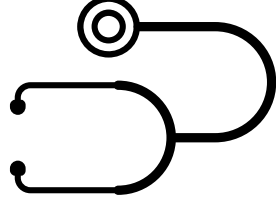
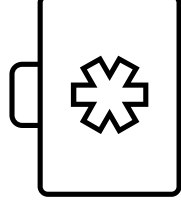

Kuva: <https://www.palkkaus.fi/abc/tyoehtosopimukset/>

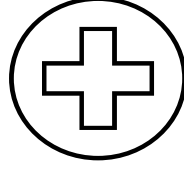
**Euroopan unionin
osarahoittama**

2. Työterveys

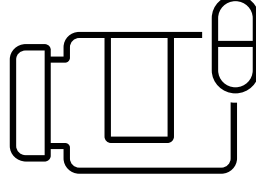

- Työterveyshuolto on terveydenhoitoa, jonka työnantaja järjestää ja maksaa työntekijälle

- Työterveyshuolto järjestetään eri tavoin eri työpaikoissa. Siihen sisältyy eri palveluja eri työpaikoissa

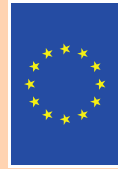
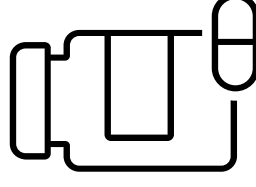
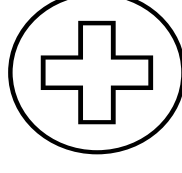
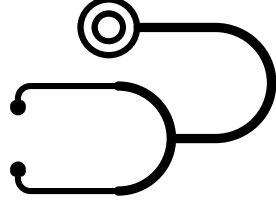
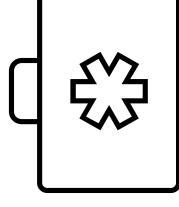
- Työnantaja kertoo työntekijälle, miten työterveyshuolto hänelle järjestetään

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Sairausloma

- Sairaana ei saa mennä töihin, vaan tulee jäädä sairauslomalle. Sairauslomasta pitää ilmoittaa työnantajalle.
- Työnantaja voi vaatia sairauslomatodistusta sairaudesta.
- Todistuksen kirjoittaa esimerkiksi lääkäri tai terveydenhoitaja.

**European unionin
osarahoittama**

3. Lomaoikeus

- Työntekijä saa työsuhteen aikana vuosilomaa
- Vuosiloman ajalla saa palkkaa
- Vuosilomaa kertyy tavallisesti 2 tai 2,5 päivää kuukaudessa
- Myös osa-aikaisesta työstä kertyy lomaa, jos työntekijä tekee töitä vähintään 14 päivää tai 35 tuntia kuukaudessa.
- Kesätoissa ja muissa lyhyissä työsuhteissa lomaa ei yleensä pidetä vapaina, vaan ne maksetaan rahana työsuhteen päättyessä.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

4. Työsuojelu

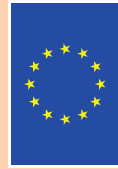
- Työsuojelu tarkoittaa, että työpaikoilla mietitään mitä vaaroja siellä on
- Tämän perusteella laaditaan suunnitelmia ja turvallisuusohjeita, joilla vaaroihin varaudutaan.
- Työsuojelun tavoite on, että työntekijöillä on turvalliset ja terveelliset olot työssään.

Euroopan unionin
osarahoittama

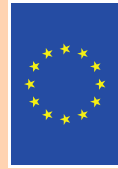
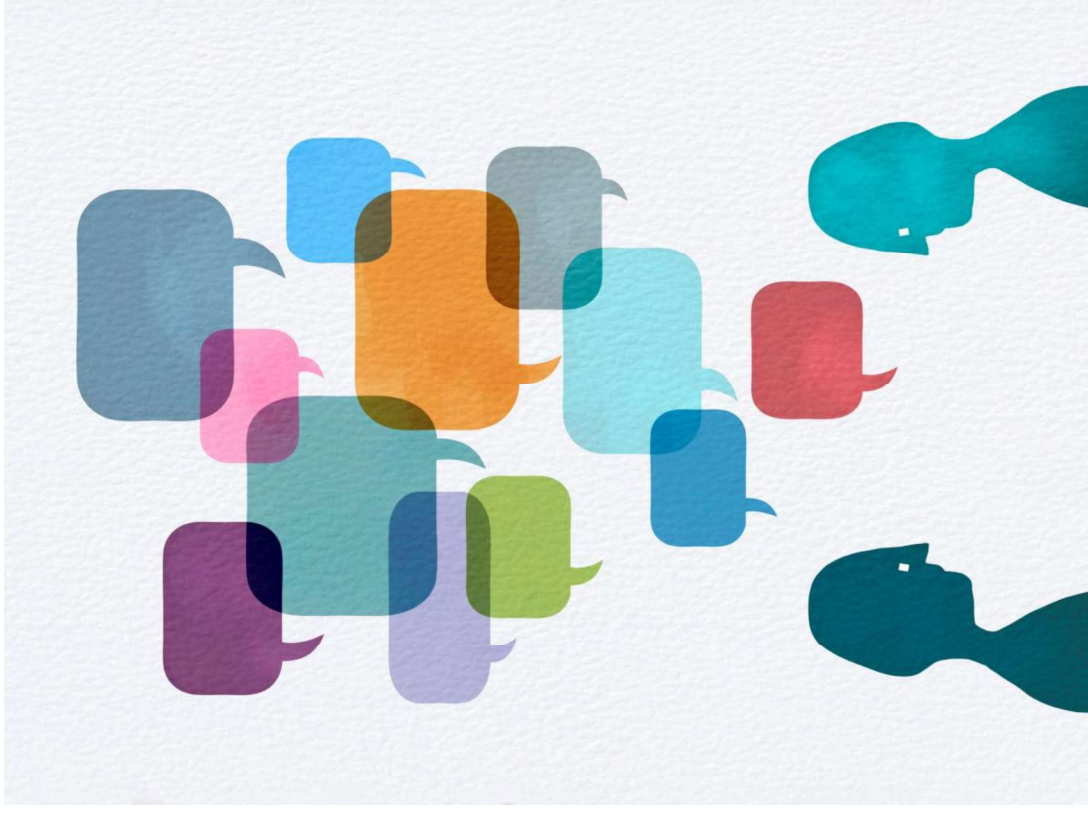
5. Yksityisyyden suoja

- Yksityisyyden suoja turvaa, että tietojasi käsitellään töissä luottamuksellisesti
- Työnantaja saa kerätä työn kannalta tarpeellisia tietoja sinusta
- Vain työn kannalta tärkeitä tietoja saa kerätä
- Kiellettyä on kerätä etniseen taustaan, uskontoon, poliittiseen mielipiteeseen, ammattiliiton jäsenyyteen ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyviä tietoja.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

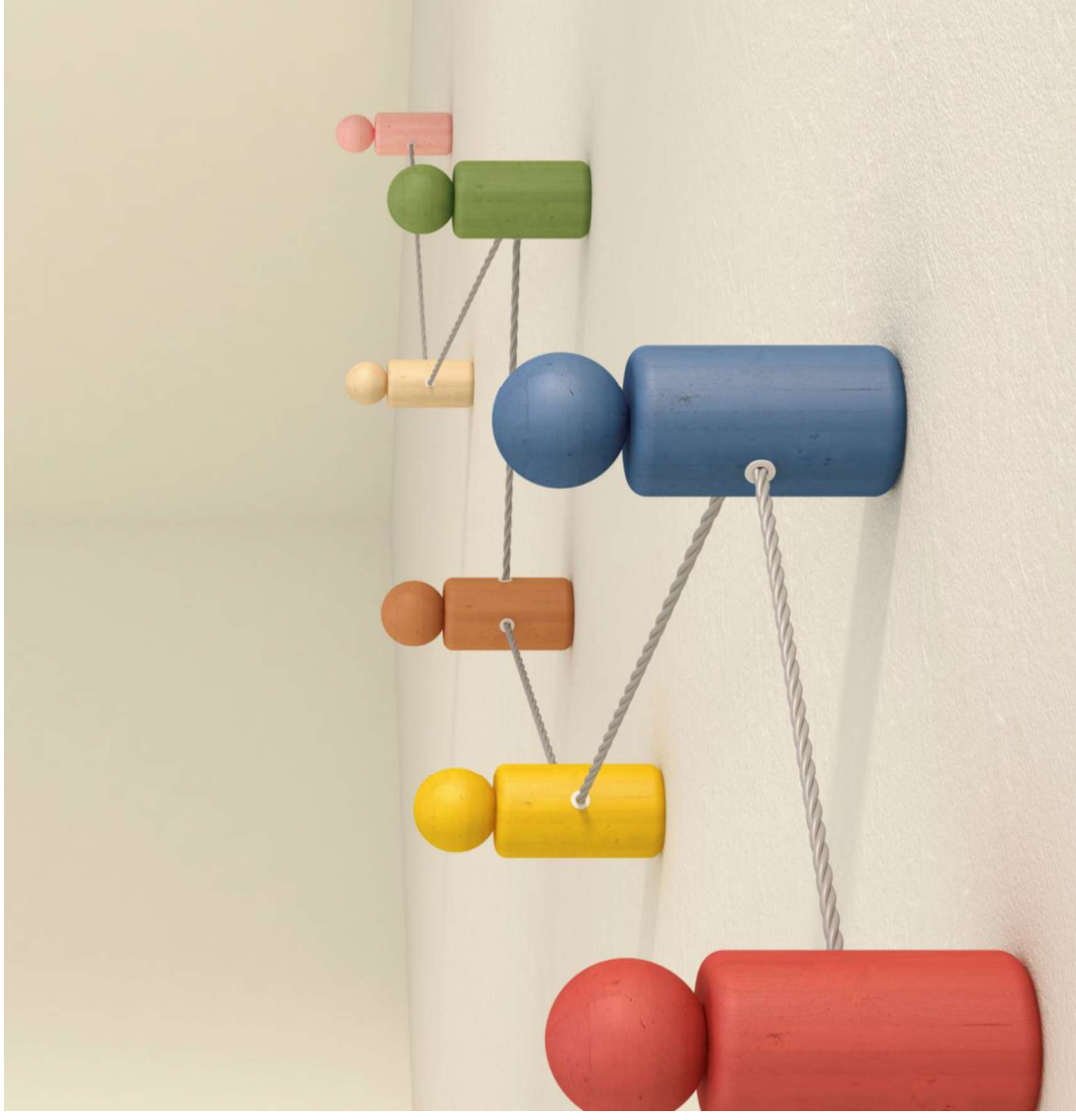
Yhteinen keskustelu

European unionin
osarahoittama

Työssä vammaisalalla: Oikeudet

- Oikeus saada työvuorot ennakkoon
- Oikeus riittävään perehdyttämiseen
- Kaikkeen ei tarvitse suostua
- Oikeus asialliseen kohteluun niin asiakkaiden kuin työtovereiden osalta

European unionin
osarahoittama

Työssä vammaisalalla: velvollisuudet

- Vaitiolovelvollisuus
- Ilmoitus havaitusta rikkeestä tai toimimattomasta työvälineestä
- Jos työkaveri ei tee työtään, ilmoitetaan siitä esihenkilölle.
- Työpaikan sääntöjä noudatettava: esim. hajuusteeton työpaikka
- Mihin asti on velvollinen kuuntelemaan omaisen tahtoa ja toiveita?

**European unionin
osarahoittama**

Työssä vammaisalalla

- Oman osaamisen kehittäminen
- Itsemääräämisoikeuden ymmärtäminen
- Osallisuuden tukeminen
- Suomalainen työkuultuuri: tehdäänkö puolesta vai kanssa?
- Asiakkaan oikeus mm.
  - asianmukaiseen ja laadukkaaseen palveluun
  - omaan uskuntoon
  - Yhteiskunnalliseen osallistumiseen

**European unionin
osarahoittama**

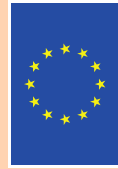
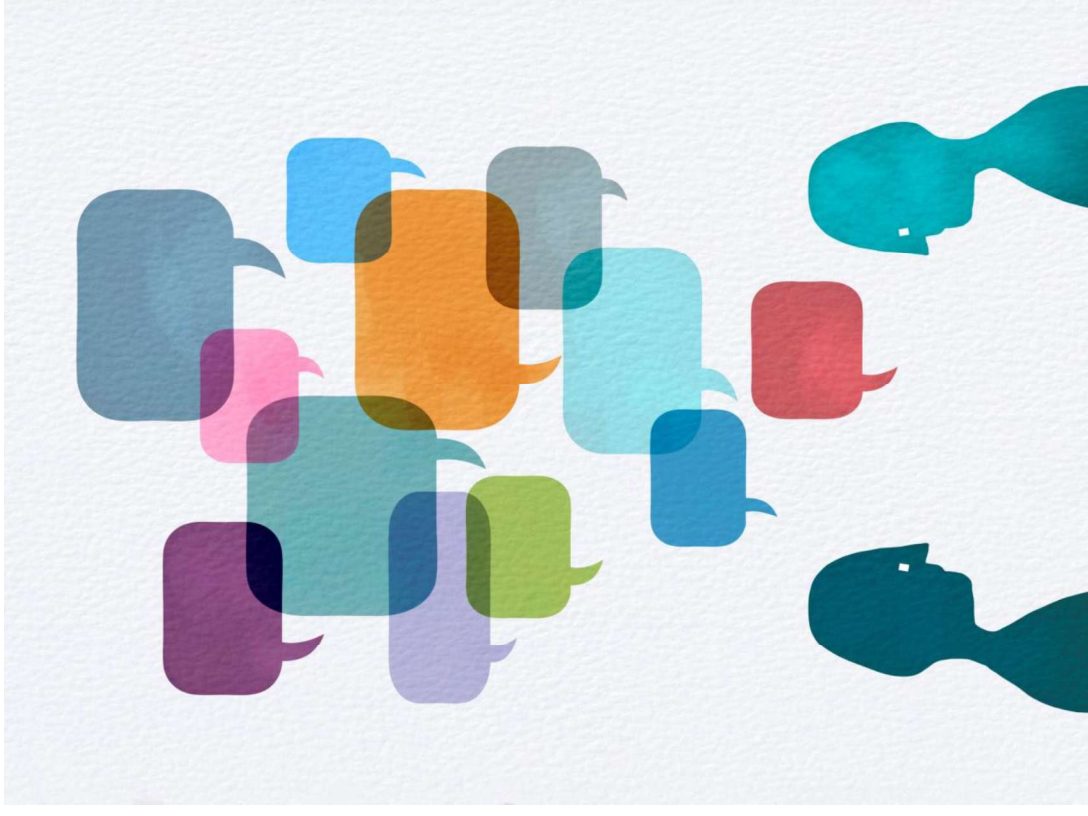
Työperäisen hyväksikäytön ehkäisy

- Shenäh Rázabi, Suomen pakolaisapu

Euroopan unionin
osarahoittama

Kysymyksiä ja keskustelua

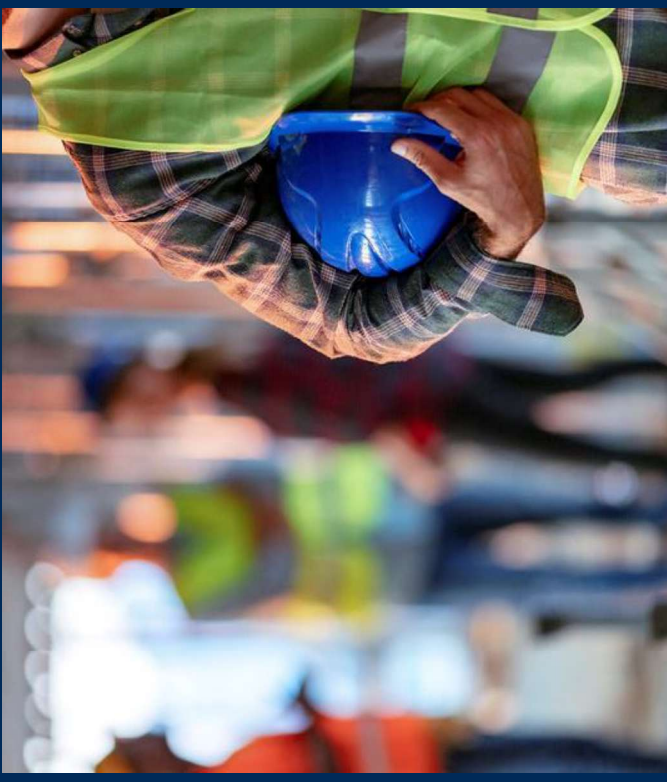

European unionin
osarahoittama

Suomen Pakolaisapu

Shenäh Rázabi
21.5.2024

Työperäinen hyväksikäyttö

Labour exploitation

استغلال العمالة

استثمار نیروی کار

Трудова
експлуатація

Työperäinen hyväksikäyttö

- Suomessa työperäisen hyväksikäytön uhriksi joutuu useimmiten ulkomaalaistaustainen työntekijä.
- Taustalla on usein se, että työntekijä ei tunne suomalaisen työelämän sääntöjä tai esimerkiksi pelkää oleskeluoikeutensa puolesta.
- Työntekijöiden hyväksikäyttäminen on Suomessa rikos.

Työperäinen hyväksikäyttö

- Voi tapahtua äskettäin Suomeen muuttaneelle tai pitkäänkin täällä asuneelle
- Ulkomailta saapuneet työntekijät eivät välttämättä osaa paikallista kieltä tai tunne Suomen työlainsäädäntöä ja oikeuksiaan työntekijänä.
- Osa heistä voi olla velkaa sukulaiselle tai työnantajalle
- Uhkailu ja kiristys voivat myös syynä siihen, ettei työntekijä uskalla hakea apua.

Hyväksikäyttöä tapahtuu mm. seuraavilla toimialoilla:

- ravintola-, rakennus- ja siivousala, telakat, alustatalous, ruokalähetit, autopesulat, kotitaloustyö, maatalouden kausityö, luonnonmarjanpaiminta, parturi-kampaamot, kaupan ala, teollisuuden alat
- startup, pakkoyrittäjyys, kevytyrittäjyys

Mikä on työperäinen hyväksikäyttö?

Alipalkkaus

Ylisuuret
kuljetusmaksut

Ylisuuret tai
laittomat
rekrytointimak-
sut

Kanssakäymisen
estäminen
muiden ihmisten
kanssa

Työntekijän
liikkumisen
rajoittaminen

Henkilöllisyy-
s-todistuksen
poisottaminen

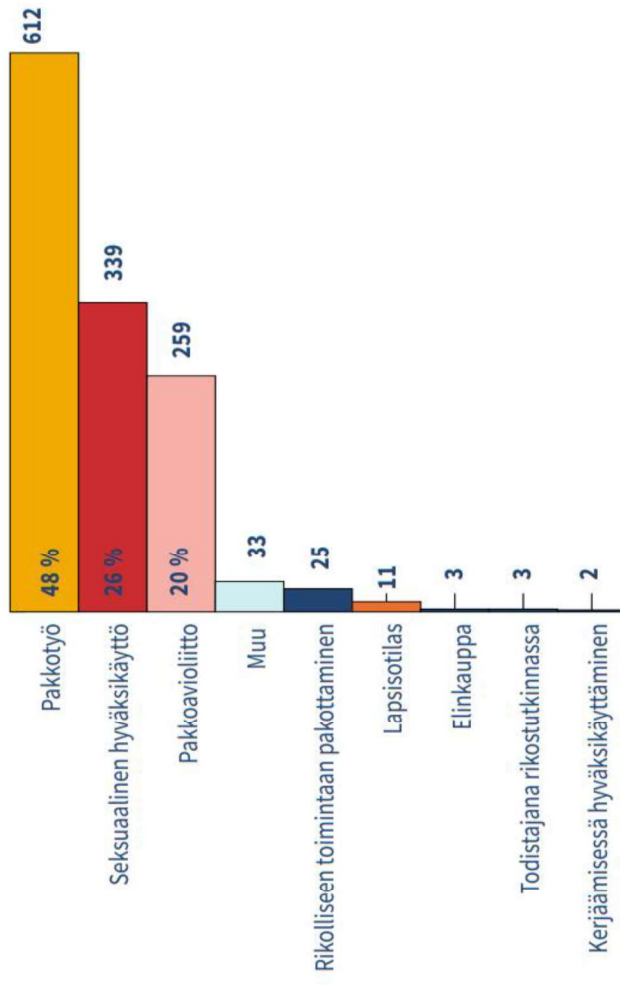
Fyysinen
väkivalta tai
sillä
uhkaaminen

Seksuaalinen
väkivalta tai sillä
uhkaaminen

Ei makseta
ylitöistä

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilasto:

Kaikkien asiakkaiden hyväksikäytön muodot 31.12.2023

REILU TYÖELÄMÄ -TOIMINTO

- Valtakunnallinen toiminta, 2021->
- STEA -rahoitteinen
- Työperäisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyä ja uhrien tukemista pääsemään olemassa oleviin tukipalveluihin.
- Omakielistä toimintaa (suomi, englanti, arabia, ukraina, venäjä, dari, farsi, kurdi)

ENNALTA -
EHKÄISEVÄ

OMAKIELINEN

ETSIVÄ

Reilu työelämän tavoitteet:

- Kohderyhmään kuuluvat maahanmuuttaneet tunnistavat työperäisen hyväksikäytön ja osaavat välttää hyväksikäyttöä.
- Tunnistetut työperäisen hyväksikäytön uhrin raportoivat hyväksikäytöstä viranomaisille ja löytävät tarvitsemiensa tukipalveluiden piiriin.
- Lisätä viranomaisten ja sidosryhmien tietoisuutta maahanmuuttaneiden kohtaamasta työperäisestä hyväksikäytöstä.

Reilu työelämän toiminnat:

- Suunnittelemme ja järjestämme yhteistyössä sidosryhmien ja viranomaisten kanssa pop up-tapahtumia ja omakielisiä info- ja keskustelutilaisuuksia ympäri Suomea. Tilaisuuksissa käsitellään mm. työntekijän ja työnantajan oikeudet ja velvollisuudet, työsopimus, TES, ammattiliittojen tehtävät, pimeä työ, työperäisen hyväksikäytön tunnusmerkit.
- Jaamme tietoa työperäisestä hyväksikäytöstä viestinnän kautta ensisijaisesti suomen, englannin, arabian, darin ja ukrainan kielillä.
- Tarjoamme asiakkaille yksilöllistä ja luottamuksellista ohjausta ja neuvontaa työelämään liittyvissä asioissa. Neuvonnassa kartoitamme asiakkaan tilannetta, jonka jälkeen ohjaamme olemassa oleviin tukipalveluihin. Asiakkaat voivat olla meihin yhteydessä anonyymisti.
- Tarjoamme sidosryhmille konsultaatiota ja koulutusta työperäisestä hyväksikäytöstä ja yritys vastuusta.

Mistä saa apua?

Reilu työelämä –toiminto

044 742 9207 (suomi, englanti, dari, kurdi, persia)
044 471 1069 (suomi, englanti, arabia)
044 768 9601 (suomi, englanti, ukraina, venäjä)
reilutyo@pakolaisapu.fi
www.pakolaisapu.fi/reilutyoelama

SAK

0800 414 004 (suomi, englanti)
workinfinland@sak.fi
tyosuhdeneuvonta@sak.fi
www.sak.fi/tyoelama/maahanmuuttajat
www.sak.fi/workinfinland.fi

RIKOSUHRIPÄIVYSTYS (RIKU)

116 006 (suomi, englanti, ruotsi)
040 632 9293 help@riku.fi
www.riku.fi

IHMISKAUPAN UHRIEN AUTTAMISJÄRJESTELMÄ

0295 463 177 (suomi, englanti, ruotsi)
www.ihmiskauppa.fi

AVI-työsuojelu

0295 016 620 (suomi, englanti, ruotsi)
www.tyosuojelu.fi

Reilu työelämän yhteystiedot:

Shenäh Rāzabi

Asiantuntija

suomi, englanti, dari, kurdi, persia

+358 44 742 9207

shenah.razabi(a)pakolaisapu.fi

Ahmed Mesaedy

Asiantuntija

suomi, englanti, arabia

+358 44 741 1069

ahmed.mesaedy(a)pakolaisapu.fi

Iryna Scherbakova

Asiantuntija

suomi, englanti, ukraina, venäjä

+358 44 768 9601

iryna.scherbakova(a)akolaisapu.fi

www.pakolaisapu.fi/reilutyoelama

Suomen Pakolaisapu

KIITOS

سوپايس

Дякую

شکرا

Спасибо

تشکر